

Antje Jackelén: Predikan vid riksmötets öppnande 2014

Talare

Antje Jackelén
Ärkebiskop emerita

Datum

30 september 2014

Plats

Storkyrkan, Stockholm

Omständigheter

Predikan vid riksmötets öppnande 2014. Det ceremoniella öppnande av riksdagen detta år hölls efter riksdagsvalet, då regeringen Löfvén efterträdde regeringen Reinfeldt. Bland riksmötets ceremonier ingår gudstjänst i Storkyrkan, där representanter från hov och riksdag brukar närvara. Predikotexten vid detta tillfälle var Lukas 10:25–37.

Där ligger han fortfarande, efter alla dessa år! Nej, inte han som på vägen mellan Jerusalem och Jeriko blev överfallen av rövare. Han blev ju omhändertagen av den förhatlige främlingen, som i själva verket är den legendariska barmhärtige samariern.

Men hans bror, hans syster, hans barn – de ligger fortfarande där, på vägarna i det Heliga landet, på gatorna i Syrien och Irak, i Ukraina, Nigeria, Liberia, i Medelhavets vågor och på så många andra platser i världen, berövade sin värdighet, halvdöda eller döda. Och just nu blir de fler för varje minut som går. Framför våra ögon.

Vem blir den barmhärtige samariern för de ekosystem som fallit i rövarhänder? Och visst finns det rövarhänder också i maktens korridorer?

Vilka är de – männen, kvinnorna och barnen som ligger i världens diken? Ofta ger vi dem samma namn allihop. Namnet ”De andra”. Det är de andra som är i diket. Vi kör ju på vägen!

Vi är mer som prästen och leviten i Jesus berättelse: vi har resurser att hjälpa, men av goda eller dåliga skäl mäktar vi inte alltid. Vi jobbar hårt, men vi kan omöjligt hjälpa alla människor i världens alla diken. Vi klarar det ju inte ens med alla tiggare här i stan! Och där krävs dessutom strukturella lösningar på överstatlig nivå. En enskild insats som den barmhärtige samarierns förlänger ju bara det kollektiva eländet ... Ungefär så debatterar vi väl med vårt morrande samvete när vi går förbi en utsatt människa. Samtidigt som vi kan ångra alla de

gångar vi bytte sida för att slippa möta en medmänniskas nöd.

Det finns stora förväntningar på er, kära riksdagsledamöter. Ni förväntas göra livsvägarna trygga och upprätta dem som hamnat i diket, vare sig det handlar om människor eller ekosystem. Ni har makten att ur debatternas alla ord vaska fram lagar som främjar livet. Lagar för ett hållbart samhälle, med ekonomiskt, ekologiskt, socialt och inte minst andligt-existentiellt välmående.

Men det är mycket som kan komma i vägen för ett visionärt ledarskap. Ena stunden är ansvaret kristallklart och riktningen given. Andra stunden döljer den sig bland propåer och propositioner. Partiella intressen kan lägga sig som ett vått täcke över viljan och plikten att göra allt vi kan för fred och rättvisa i vårt land, mellan folk och stater, och mellan människan och naturen. Kompromisserna kan bli ett svek av de värden som är oss heliga. Vad är viktigare – att bli omvald om fyra år eller att fatta beslut som gör att våra barnbarn och deras barn en gång kan säga om oss ”de tog sitt ansvar”?

Prioriteringar kan bli fel. Vilket behov, vilken nöd är störst? ”Vem är min nästa?” frågar juristen i bibelberättelsen och tror sig höra det juridiskt rätta svaret: den utsatta människan. Men SÅ berättar inte Jesus storyn. Som så ofta vänder Jesus på både fråga och perspektiv: Vem var den överfallne mannens nästa? Med den frågan får Jesus oss att se livet och makten ur dikesperspektivet. Det är inte de andra som är i diket utan du och jag. Det är inte vi som är världens barmhärtige samarier utan också vi är i behov av den andre, den främmande, den ratade för att bli sant mänskliga. (Just samarierna var de främmande, de ratade av sin tid).

Låt oss inte förneka våra dikeserfarenheter: fysisk eller psykisk misshandel som andra utsatt oss för; missbruk som vi skadat oss själva med; misslyckanden eller omständigheter som ledde till kollaps i relationen till en annan människa, till Gud, till oss själva, till det vi äger; sorg som vi inte kunde visa. Låt oss inte förneka vårt livs dikeserfarenheter. Med all smärta och förödelse, så visar de något av det sant mänskliga. För någon såg oss, talade till oss. Någon hällde olja på såren. Annars vore vi inte här.

Dikesperspektivet ger orientering, även för heltidspolitiker i början av en mandatperiod. Det är säkert inte alltid så lätt att som politiker tvingas åka jojo mellan autografklassen och stryckklassen – ena stunden uppbyren som folkets

företrädare i den högsta beslutande församlingen i vårt land och andra stunden föremål för jantelagen eller en svepande ringaktning.

Dikesperspektivet är bra för makthavare. Det tar bort de falska hierarkierna mellan oss som hjälper och de andra som behöver, ”vi, subjekten” och ”de, objekten”, vi och de andra. Dikesperspektivet tar fram det sant mänskliga hos oss alla: alla är vi radikalt behövande, radikalt beroende av varandra och alla har vi något att ge.

Hur kan vi bygga en mänskligare värld? Genom att komma ihåg dikesperspektivet. Genom att ta emot grannar och bli grannar, genom att ta emot omsorg och ge omsorg. Och Jesus säger: ”Gör det, så får du leva!” För en mänskligare värld behövs mer tillit och ökad samhörighet. I det är beslutsfattare beroende av det nätverk och engagemang som finns i civilsamhällets religiösa gemenskaper och ideella organisationer.

Kära riksdagsledamöter, det är många som ber för er idag och framöver. Må Gud under denna mandatperiod välsigna er med många friska perspektiv på ert liv och på ert arbete. För er skull, för den andres skull – vem det än är – och för vårt lands skull.

Taggar

2010-tal, 2014, Kvinna, Predikan, Riksmötets öppnande

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/antje-jackelen-predikan-vid-riksmotets-oppnande-2014>